

Dato: 04.02.2016
Deres ref: 15/8555
Høringssvar fra: Tonje-Kristin Rustad Bones

Høring- Endringer i utlendningslovgivningen (Innstramninger II)

Viser til Justis – og beredskapsdepartementet høringsbrev 29.12.2015 om forslag til en rekke tiltak for å stramme inn og gjøre det mindre attraktivt å søke asyl i Norge.

Jeg anser de seneste innstramningene som særdeles restriktive, hvor hensynet til asylinstitusjonens legitimitet går på bekostning av menneskerettslige prinsipper og humanitære hensyn.

Spørsmålet blir da hvilket samfunn vi skaper med denne praksis og hva slags asylpraksis vi legitimerer.

Jeg finner det særdeles udemokratisk at så mange lovforslag behandles på så kort tid. Høringsnotatet er omfattende. Jeg anser flere av punktene som problematiske.

Det er etter mitt skjønn juridisk uforsvarlig at så mange innstramninger gjøres på samme felt under en kort periode. I proposisjon 16 L (2015-2016). Legitimeres unntaket for høring slik:

«Departementet har besluttet å gjøre unntak fra hovedregelen om alminnelig høring, da den store tilstrømmingen av asylsøkere Norge nå opplever, nødvendiggjør at særlige tiltak iverksettes raskt. Det er departementets vurdering at behovet for raskt å kunne gjennomføre endringer i utlendingsloven som kan bidra til å håndtere den store tilstrømmingen, må gå foran hensynet til at berørte offentlige og private institusjoner og organisasjoner får anledning til å uttale seg om forslaget»

Jeg finner det bekymringsverdig at departementet ikke gav sivilsamfunnet muligheten til å uttale seg grunnet ankomsten av 30.000 flykninger. I denne saken har sivilsamfunnet blitt overstyrt og har ikke fått mulighet til å ytre sine meninger på et så politisk delt felt som asylpolitikken er. At organisasjoner og foreninger som jobber med dette feltet ikke har fått komme med sine kommentarer eller merknader er demokratisk uforsvarlig når regjeringen har valgt en så restriktiv politisk linje. At så mange innstramninger skjer under en politisk periode finner jeg også særdeles beklagelig. Jeg anser dette som særdeles bekymringsverdig og demokratisk uforsvarlig.

Merknader til høringsnotatet pkt 6.4

Det er svært uheldig at departementet velger å bruke begrepet «ankerbarn» om enslige mindreårige asylsøkere i et høringsnotat. Departementet har ikke belegg for å definere formålet for barnets reise ut fra materialet som presenterer i notatet. De fleste foreldre og nærmeste pårørende vil som regel strekke seg så langt det lar seg gjøre for et barns overlevelse. Dette gjelder særlig i situasjoner ved krig og humanitær nød.

Det at departementet anvender seg av et stigmatiserende begrep i et punkt vedrørende barns rettigheter finner jeg særdeles problematisk. Jeg oppfordrer departementet til å korrigere språkbruken, spesielt punkter som omhandler innstramning av barn sine rettigheter.

Lovforslaget slik som det presentert i høringsnotatet gir enslige asylsøkende barn som har fått beskyttelse en usikker framtid og mindre stabilitet.

En ny vurdering av oppholdstillatelse når barnet blir myndig, gjøres på grunnlag av formålet å sende et signal om streng asylpraksis. Dette bryter med barnekonvensjonen og hensynet til barnets beste slik jeg ser det. Hensynet til barnets beste er i dette høringsnotat tilsørt som et signal til foreldrene av det departementet har valgt å kalle «ankerbarn».

Når jevnaldrende barn i skoleklassen gleder seg til å fylle 18, vil dette være en merkedag om usikker fremtid for disse barna. Det er ikke forsvarlig med hensyn til barnets beste etter mitt skjønn.

Den restriktive politikken vedrørende familiegjennforening har bidratt til at prosentandelen kvinner og barn har økt på den farefulle ferden som departementet sikter til. I følge UNICEF er kvinner og barn særdeles utsatt for overgrep og vold under flukten¹. Når det ikke gis mulighet til lovlig grensepasseringer ei heller til familiegjennforening, bidrar den restriktive politikken til overgrep mot kvinner og barn. Således kan de foreslåtte innstramminger føre til at departementet bidrar til en pull faktor ved at kvinner og barn flykter på den farefulle reisen departementet selv sier de ønsker å unngå.

Vedrørende ettervern og sikring av videre utdanning for enslige mindreårige asylsøkere.

Regjeringen Solberg har oppfordret familier til å åpne hjemmene sine å ta i mot enslig asylsøkende barn gjennom fosterhjemsetaten. Barn ved fylte 18 som er plassert i fosterhjem, institusjon eller omsorgssentre for mindreårige, har rettigheter til å søke ettervern hos barnevernet frem til fylte 23 år. Jf: Barnevernsloven §1-3.

Disse rettighetene burde også gjelde for barn som kom til Norge som enslig asylsøker. De burde ha samme rettigheter som alle andre barn som er under ansvar av barnevernet.

Jeg foreslår at departementet sikrer rettighetene til enslige mindreårige asylsøkere, istedenfor de foreslåtte innstramminger. Disse barna burde ha like rettigheter til ettervern når de fyller 18, slik som andre unge voksne under ansvar av barnevernet.

Mange barn og unge myndige er fortsatt under videregående opplæring selv etter de har fylt 18. Jeg ber justis- og beredskapsdepartementet ta hensyn til dette og sørge for at barna gis mulighet til å fullføre sin utdanning/ læringsperiode.

Om barna ønsker å fortsette med høyere utdanning etter fylte 18 år, ber jeg departementet gi tenåringene mulighet til dette. Hvis hensynet til barnets beste skal være i fokus må det legges til rette at barn som gis beskyttelse kan skape seg selv en framtid gjennom utdanning. De bør sikres en stabil og trygg oppvekst i sin barndom på lik linje med norske barn.

Jeg etterlyser også tiltak fra departementet å sikre at asylsøkerprosessen foregår på en slik måte at asylsøkeres juridiske og rettslige rettigheter er ivaretatt. Dette er nødvendig for å bevare asylpraksisens legitimitet. Med så store innstramminger som departementet legger opp til, burde det også komme tilsynsrapporter og en offentlig utredning vedrørende hvordan Norge ivaretar rettsikkerheten til denne gruppen.

Med hilsen,
Tonje-Kristin Rustad Bones
Student ved Universitetet i Oslo

¹ <http://www.nrk.no/urix/fn> - -en-tredjedel-av-flyktningene-er-barn-1.12784609